

Mark Fettes, Prezidanto mtfettes@sfu.ca

Stefan MacGill, Vicprezidanto stefan.macgill@gmail.com

Martin Schäffer [Ŝejfr], Ĝenerala sekretario esperantst@gmail.com

Barbara Pietrzak [Pjetĵak] barbarinella@gmail.com

Stefano Keller kellerstefano@gmail.com

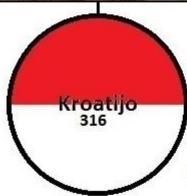
José Ant. Vergara jose.antonio.vergara.olavarria@gmail.com

Lee Jungkee [Li Junki] esperanto@saluton.net

La sep estraranoj de Universala Esperanto Asocio, ĉu ili restos ĉe la stirilo dum la elektoj en Nitro?

De la 23a ĝis la 30a de Julio 2016 la komitatanoj (ĉi-sube bildo el 2014) decidos pri ilia sorto. Antaŭ tio estos la balotoj por ses B-komitatanoj kaj Landaj Asocioj povas elekti novajn A-komitatanojn. La dek unu landoj en sud-orienta Eŭropo havas malgrandan influon. Ok el ili povas delegi komitatanon aŭ observanton, dum Montenegro, Serbijo kaj Turkijo ne povas, ĉar tie ne ekzistas landa asocio. Vidu sub la foto la cirklojn por la ok landaj asocioj laŭ grandeco de ilia membraro.

nombroj de asociaj membroj en 2014, kvar asocioj po unu A-komitatano, kvar po unu observanto

Entute estas 62 komitatanoj, 51 A-, 6 B- kaj 5 C-komitatanoj.

Mondonacetoj por subteno de la papera eldono en Balkanio estas bonvenaj en kontokodo bvst-n de "BVS" ĉe UEA.

trimonatulo

Balkana Verda Stelo

1a de marto 2016

Esperantismo celas helpi al interkompreniĝado de popoloj. Balkana Verda Stelo faras parton de tiu klopodo. Tial mi decidis atentigi denove unue pri la rifuĝintoj-krizo. La konsekvencoj de la homa ksenofobio kaj timo dividi la vivrimedojn, eĉ nur parte, kun fremduloj ja estas korŝiraj. Sed agitantoj predikas al la simpluloj, ke islamanoj konsistigas minacon al la identeco de la popolo. Sur la tagordo de la konsilioj de ministroj daŭre urĝas la temo kiel haltigi la hom-alfluon el Sirio kaj Afganio, sed por tio la politikistoj devas fari kompromisojn kaj ne povas montri al la hejma fronto la venkojn super kontraŭuloj, kiujn ili promesis atingi.

Johan Derks, redaktanto

Ĉesu montri Grekujon la propeka kapro[69]

Dum la grekaj insuloj daŭre ricevas ĉirkaŭ 2 000 migrantojn kaj rifuĝintojn ĉiutage, malgraŭ perfidaj vintromaraj kondiĉoj, multaj aliaj eŭropaj landoj provas ŝtopi ilian plumoviĝadon. Grekujo fariĝaŝ pli izolita kaj premo sur ĝi kreskas.
Pasintsemajne la Eŭropa Komisiono diskutis la konstatojn de pritaksa raporto rilate Grekujon, kiu trovis gravajn mankojn en ĝia mastrumado de la eksteraj landlimoj de Eŭropo kaj revivigis debaton pri la demando ĉu Grekujo devus esti ĉesigita el la Eŭropa senpasporta Ŝengen-zono.
Se post tri monatoj "seriozaj mankoj persistas", Grekujo povus alfronti ĉesigadon el Ŝengen dum ĝis du jaroj. .... La ebleco de malakcepto estis impete neita de la EU-komisionano pri migrado kaj internaj aferoj, sed lastan semajnon UNHCR, la UNoj-agentejo pri rifuĝintoj, petis siajn homamorganizaĵajn partnerojn en Ateno eklabori prookazan planon provizi por ĝis 200 000 homoj haltigitaj en la lando en la proksimaj monatoj.
Grekujo ne limas kun iu alia Ŝengena membroŝtato[70], kio metas ĝin en aparte vundeblan pozicion, se unuflankaj disponoj eksterfermus ĝin. Fakte, la limo inter Grekujo kaj Makedonujo, kiu estas la ĉefa enirejo al la okcidentbalkana migrad-itinero, estis fermita al ĉiuj nacieculoj krom sirianoj, irakanoj kaj afganoj ekde novembro 2015 kaj en la lastaj semajnoj ĝi estis sigelita tute dum pluraj tagoj, igante milojn da migrantoj kaj azilpetantoj dormi ekstere en frostaj temperaturoj.
La restriktaj dispozicioj de Makedonujo, kiuj inkluzivas novan kradon, estas reago al similaj dispozicioj faritaj de eŭropaj landoj pli nordaj. Ili kontribuis al urĝosento inter rifuĝintoj atingi sian finan cellokon antaŭ ol Eŭropo aŭ

---

69 ekstrakto el www.irinnews.org/report/102403/stop-scapegoating-greece,2-2-'16
70 Bulgarujo kaj Rumanujo ankoraŭ ne apartenas al la Ŝengenzono. Vidu la mapon.

Grekujo estos tute sigelita kaj tio eble eksplikas la daŭre altajn nombrojn de alvenantoj al la grekaj insuloj, eĉ vintromeze.

La aŭstra ministro de internaj aferoj ĵus sugestis ke Grekujo povos fari pli por protekti sian mar-limon kun Turkujo uzante sian mararmeon. "Estas mito ke la greka-turka landlimo ne povas esti protektata," diris Johanna Mikl-Leitner. Sed uzante la mararmeon por patroli kaj malhelpi migrulajn boatojn surteriĝi sur la insulojn egalus trakti rifuĝintojn kiel invadantojn.

Proparolanto de Frontex, la EU-institucio por gardi la landlimojn, atentigis ke estas preskaŭ neeble plene kontroli marlimojn kaj ke repuŝi ŝipojn en turkajn akvojn estus kontraŭleĝe sub la principo de ne-subpremado de *Konvencio pri Rifuĝintoj* el 1951.

Grekujo ankaŭ altiris kritikfajron pro malsufiĉado krei pli da centroj por urĝa akceptado, iniciato de EU filtri kaj fingropremi ĉiujn migrantojn kaj rifuĝintojn alvenintajn en Grekujon kaj Italujon. Ĝis nun nur unu el kvin urĝocentroj estas funkcianta en Lesbo - la insulo kiu ricevas 60 elcento de novalvenintoj. La aliaj insuloj povas nur fari bazan fingropremadon, ĉar mankas al ili la teknologio por fari biometrikan registradon. La registaro faris peton pri tio antaŭ ses monatoj……………………

Loĝantoj de la grekaj insuloj montris rimarkindan resaltemon fronte al la senĉesa fluo de migrulaj boatoj aldone al sia ekonomia krizo. Ili devis rigardi senhelpe kiel Egeo alportis kadavrojn sur iliajn bordojn preskaŭ ĉiutage.

La manko de kohera Eŭropunia politiko kreis humanan krizon por ĉi tiuj serĉantaj savejon kaj por tiuj respondantaj sur la frontlinio. Tio permesis al individuaj eŭropaj politikistoj disvolvi ekstremajn poziciojn rilate migradon kaj kreis etosan medion, kiu minacas fermi la pordon al rifuĝintoj en malsufiĉo de protekto. Skribante pri la krizo ĵusdate, Maria Stavropoulou, direktoro de *Greka Azilo Servo*, konkludis ke "la Eŭropuniaj membroŝtatoj devas ekpercepti Eŭropon kiel ununuran azilspacon kun komuna Eŭropa azilstatuso kaj eklabori al tiuj celoj."

Eŭropo urĝe bezonas havi kredindan politikon por grandskala reloĝigado de rifuĝintoj kaj membroŝtatoj devas komenci akcepti azilpetprocedurojn ĉe siaj

Konsulejoj en landoj de unua alveno kiel Jordanio kaj Libano. Por la travivipetaj migrantoj, kies ĉefa kialo por moviĝemo estas la serĉado pri dungiĝo kaj decaj vivkondiĉoj, aparta vizosistemo devas esti establita. Por ambaŭ grupoj oni devas esti atenta je la ekigiloj kiuj kaŭzas homojn moviĝi: militoj kaj malriĉeco rezulte de socia malegaleco kaj klimatŝanĝiĝo, por kio Eŭropo portas iun respondecon.

Kuracistoj sen limoj pri rifuĝintoj-krizo:

NRC/handelsblad, 19-1-2016:

La Eŭropa respondo al la enfluo de pli ol unu miliono da enmigrintoj pasintjare serioze fortigis la humanajn sekvojn de la migradokrizo. Tion konkludas *Kuracistoj Sen Limoj* en raporto en kiu ĝi finresumas la ambiguan migradopolitikon de Eŭropo.
Dum 'Eŭropo' estas sub pafado de dekstremaj politikistoj kaj koleraj civitanoj, ĉar ĝi prenas, laŭ ili, tro da rifuĝintoj, MSF kontraŭece kritikas la obstaklan vojaron kiun eŭropaj landoj starigis por rifuĝintoj serĉantaj sekuran rifuĝejon.

Migrantoj proksime de serba urbo Miratovac. Ili ĵus transiris la limon kun Makedonujo. Nokte frostiĝas ĝis dek gradoj.

Kreskanta nombro da migrantoj libervole revenas de Nederlando al la lando de deveno, laŭ ciferoj de la Internacia Organizo por Migrado. En multaj kazoj, homoj iĝus malinstigitaj pro la nederlanda azilproceduro.

En 2015 2938 migrantoj rezignis plu kontraŭi ilian forsendon. Tiu nombro tre altiĝis ĵus antau la jarfino kun po tricent migrantoj forirantaj en novembro kaj decembro. En 2014 nur 2269 homoj forlasis libervole. La lasta nombro de liberforlasintoj ne estas rekordo. En 2010 kaj 2011 ilia nombro estis pli alta kun 3064 kaj 3473 migrantoj.
Unuflanke EU akceptas la konvencion de Uno pri rifuĝintoj kaj germana Kanceliero Merkel diras ke rifuĝintoj estas bonvenaj. Aliflanke homoj devas riski sian vivon por atingi Eŭropon. "Ili volonte gastigos nin, sed ni ne rajtas peraviadi por iri al ili. Ni devas iri tra inferon kaj riski nian vivon por iri tien, "diris anonima siria virino en la MSF-raporto.
Pli ol unu miliono da homoj iris la transpaŝon al Eŭropo pasintjare. Tiu nombro estis antaŭvidebla laŭ MSF, vide al la ĥaoso kiu plagas landojn kiel Sirio, Irako kaj Afganujo. La manko de laŭleĝaj migrovojoj pelas rifuĝintojn en la manojn de ŝakristoj por kiuj ilia sekureco valoras malmulte. Laŭ la Internacia Organizo por Migrado pasintjare dronis 3692 personoj en Mediteraneo.
Kiam rifuĝintoj sukcesas atingi Eŭropon, ekzistas novaj obstakloj. Unu el ili diras en la raporto ke ĝi estis arestita survoje 33 fojojn. En 2015, daŭre pliiĝis la nombro de fermitaj limtransiroj. Tiel Slovenujo, Kroatujo, Serbujo kaj Makedonujo decidis en novembro trapasigi ankoraŭ nur sirianojn, afganojn kaj irakanojn, sekve de kio miloj da migrantoj restis grundintaj.
MSF pledas por pli da leĝaj vojoj. Azilpetantoj povu apliki je la limo inter Turkujo kaj Grekujo. La organizo atentigas ke la migrofluo en 2015 nombre egalas nur 0,02 elcento de la eŭropa loĝantaro.
Ĝi estas tre dubinda ĉu 'Eŭropo' sekvos la konsilojn. Pro rifuzo de iuj orienteŭropaj landoj ensorbi fremdulojn kaj pro alligitecoj de rifuĝintoj mem, la enfluo de azilpetantoj ekŝarĝas la kapaciton de iuj landoj en nordokcidenta Eŭropo. Svedujo jam grave limigis la enfluon per striktaj landlimaj kontroloj kaj ankaŭ en Germanujo voĉoj leviĝas por fari tiel. Se redistribuo de rifuĝintoj ankoraŭ ne estos komenciĝinta en printempo, rifuĝintojn trafos ankoraŭ pli forte fermitaj landlimoj.

A-komitatanoj ne ŝatas cedi sian lokon al novuloj

Ofte kritikantoj de UEA pledas por elekti multe pli da junuloj en respondecaj lokoj. Mi asertas en tiu ĉi artikolo, ke ne estas precipe la aĝo de postenokupantoj, kiu malhelpas la akceptiĝon de novaj ideoj, sed la fakto, ke landaj asocioj ne interesiĝas pri novaj, junaj aŭ ne tiom junaj, kandidatoj por anstataŭi la jam longe

deĵorantajn A-komitatanojn[71]. Por kontroli tiun aserton, mi serĉis en ĉiuaj al mi disponeblaj fontoj: jarlibro, retdiskutlisto de la Komitatao, Vikipedio kiom longe la samaj homoj jam okupas sian postenon. Ankaŭ mi sendis al ĉiuj nunaj A-komitatanoj mesaĝon petante tiun informon. La rezulto estas tre diversa, sed donas klaran bildon.
Jen la ĉefaj rezultoj

16 komitatanoj respondis tuj (kun mezuma periodo de minimume 5,6 jaroj), ok nur post ripetita informpeto (mezume minimume 7,4) kaj tri post insista lasta informpeto (mezume 11,7 jaroj).
Tute ne respondis 25 A-komitatanoj. El aliaj fontoj mi kalkulis, ke ilia mezuma postenokupado daŭris minimume 14,1 jarojn.
La mezuma postendaŭro de 45 komitatanoj montriĝis esti 9,7 jaroj. Tio signifas, ke ili estis mezume pli ol dufoje reelektitaj.
En tiuj ne estas enkalkulitaj la reprezentantoj de Bulgarujo, Ĉeĥujo, Koreo, Slovenujo, Rusujo, IFEF kaj TEJO, kiuj ne respondis kaj neniam sendis mesaĝon en la Komitata retdiskutlisto (Eble iuj ŝanĝis sian retpoŝtadreson? Ilia postendaŭro estis nespurebla.).
La elsaltuloj en la statistiko estas jenaj personoj:
Brian Moon (29 jaroj), Luksemburgio, ne respondis, *Povilas Jegorovas* (26 jaroj), Litovujo, ne respondis, *Renato Corsetti* (25 jaroj), Italujo, respondis, *Eŭheno Kovtonjuk* (24 jaroj), Ukraino, ne respondis, *Yu Tao* (24 jaroj), Ĉinujo, ne respondis, *Gianfranco Polerani* (22 jaroj), IKEF, respondis, *Aurora Bute* (21 jaroj), Rumanujo, ne respondis, *Claude Nourmont* (18 jaroj), Francujo, respondis, *Mireille Grosjean* (18 jaroj), ILEI, ne respondis, *Torstein Kvaklan* (16 jaroj), Norvegujo, ne respondis
Ĉu neniu volis transpreni ilian laboron? Ĉu ili estis nemalhaveblaj en tiu posteno?
Al tiuj demandoj statistikaĵo ne povas respondi. Tamen la estraranoj de landaj asocioj devus demandi sin, kiom ili estas respondecaj por la multjara jam pasiveco de la komitato.
Ankoraŭ estas sep A-komitatanoj kun dek aŭ pli da jaroj.
Restas 28 A-komitatanoj kun malpli ol dek jaroj en sia posteno.
Al interesitoj mi volonte donos la fontojn de mia esplorado kaj volonte ricevos korektojn al miaj trovaĵoj.

Johan Derks (johan.derks@gmail.com)

[71] Pri B-komitatanoj ne estis esploro, ĉar estas konate, ke ili estas inter la plej aktivaj komitatanoj kaj ofte estas elektitaj estrarano.

Intervjuo al Abel Montagut (1953), kataluna verkisto

Abel Montagut estas verkinto de “Poemo de Utnoa”, grandioza epopeo konsistanta el sep “kantoj” (ĉapitroj) po mezume mil versoj. Ĝi aperis en 1993, eldonita en nur 250 ekzempleroj. Oni povas trovi plurajn recenzojn en esperanto.net/ literaturo/ recenzoj.html#M.

Ĉu la esperantista publiko konas tiun verkon?

Ekstrakto el ***Poemo de Utnoa*** (Kvara Kanto, versoj 670-700):

Sur kampadejo migra, el la popolo de Dimun
jen la plimulto falis, dekduo restis apenaŭ
Vunde pereis Puzur, lertfingra teksi kanabon,
Ŝelak, Uc kaj Ketura, la saĝa Dikla kaj Efer,
Moŝej, Akenar, Tiras kaj Javan filo de Medaj,
Mortvunde Sara falis, kun la solfilo Ŝeluho,
kaj Laŝmu, Beŝetido, la kunvojanto fidela.
Postvivis, krom Utnoa, nur la fratino de Laŝmu,
Oba laŭnome, Jebuŝ, Girgas, la filo de Lehab,
Ŝabteha, Togar, Dedan, kaj Uzal, sperta ĉe rajdo,
kaj infanetoj orfaj, entute sole sesopo.
Kiam Utnoa vidis pri l’hekatombo ĉeŝipa,
kaj diskuŝantajn korpojn sur la humida herbejo,
inter fluanta sango, li ĝemis veon afliktan.
Samkiel gazelidon ekkaptas ringe pitono,
kaj stringas ĝin duoble por paraliza brakumo,
sufokas ĉirkaŭventre ĝis elsaltigi la ripojn
kaj vertrebraron de l’juna dukornulo plorinda;
eĉ se l’gazelo ne plu spiras, ĝi daŭre premadas,
obstine muelante, persistas knedi je mola
maso l’inertan korpon de l’antilopo gracia,
tiel doloron vringan Utnoa spertis intime,
sentante frakasiĝon de ĉiuj revoj abrupte.
Al li impresis kvazaŭ en misa sonĝo troviĝus,
l’okazintaĵojn ĵusajn ne sciis kredi realaj
kaj promenadis tien-reen kun vido nebula.
Sed li vekiĝis baldaŭ el la koŝmaro subite:
ĉar jen ĉe trunko kuŝas lia edzino belvanga,
kun breĉo tra la brusto kaj lia filo piede,
mortintaj je l’komenco de la soldata razio.
Li falis sur genuojn kaj korŝirite lamentis: ....

JD: Mi aŭdis pri iu Iberia Skolo. Kio ĝi estas, kiuj apartenas, laŭ vi, al ĝi? Kiel ĝi karakteriziĝas?
Pli ĝustas paroli pri la "Ibera Grupo". Temas pri grupo de (ge)amikoj literatur-amantoj el diversaj partoj de la iberia duoninsulo, inter aliaj: Jorge Camacho, Miguel Fernández, Miguel Guitérrez Adúriz (pseŭdonime: Liven Dek, i.a.), Gonçalo Neves, Joxemari Sarasua, Antonio Valén, Abel Montagut... Ĝi ekestis duonformale en 1992 en la urbo Mérida okaze de hispana esperantokongreso. La literatura grupo publike prezentiĝis kiel tia dum la UK en Valencio en 1993. La grupo karakteriziĝas per la esplorema verkemo aŭ tradukemo kaj per ŝato de kelkaj verkistoj, rimarkinde, Kálman Kalocsay, William Auld, Fernando de Diego...

JD: Vi havas nun 62 jarojn. *En aprilo 2016 vi fariĝos 63-jara, se la Fadenulinoj konsentos.* **Do estas proksimume tridek jarojn, post kiam vi komencis verki la "Poemon de Utnoa". Estas atentofrape, ke multaj gravaj verkistoj (Julio Baghy, William Auld ktp) verkis sian ĉefaĵon ĉirkaŭ tiu aĝo. Kiu morala, vivrilata, profesia aŭ alia cirkonstanco instigis vin ekverki ĝin?**
Mi enpaŝis literature, kun ia difinita celo aŭ projekto, ĉirkaŭ mia 19-a jaro, t.e. proksimume en 1972. Tiam mi deziris fari nur tradukojn, konkrete al esperanto, kiun mi estis eklerninta en mia 14-a jaro. Ekzemple mi celis traduki el poemoj de Auzias Marc, el la romano "Tirant lo Blanc", el verkoj de Ramon Llull (latine: Raimundus Lulius), el Jacint Verdaguer, el Salvador Espriu, Mercè Rodoreda... Mi efektive tradukis parte el kelkaj el ili. En 1993 aperis mia traduko de 60 poemoj de la mezepoka poeto Auzias Marc en du-lingva eldono, katalune-esperante.
Tamen, kiam mi estis 25-jara, en 1978, io en mi ekjukis: mi ekdeziris verki ion originalan en la kataluna. Tio havis kiel rezulton la verketon "Carnestoltes", kiu ricevis premieton sed ne estis eldonita tiutempe. Post multaj jaroj, en 1997, ĝi aperis en esperanta vesto, tradukite de mi, kun la titolo "Karnavale". Kiel klarigite en ĉi ties "Intervortoj" (p. 49 k.s. de la esperanta versio) la kerna temo havas rilaton kun la socikultura situacio en Katalunio post la morto de la hispana diktatoro Franko. Fininte ĉi tiun originalan verketon, en 1978, mi pensis ke mi verkis ĉion kion mi deziras originale esprimi, ĉu en la kataluna ĉu en esperanto. Kaj ke mia literatura celo estas nur tradukado. Tamen, denove post pluraj monatoj, semiĝis en mi la ideo verki, ankaŭ en la kataluna, pri la kontraŭflanko de "Carnestoltes", kaj la rezulto estis "Don Quixot a Viladrall" (esperantlingve: "Don Kiĥoto en Adrajlo"). Mi konkludis ke mia orginala verkado sufiĉas kaj ke mi devas nenion alian originale vortigi.

Mi eraris kaj kun la paso de la tempo mi ekkomprenis ke verkemo ne dependas de mi mem, de mia konsciaj decidoj. En aprilo 1982 vekiĝis en mi ideo pri verko originala en esperanto. Unuavice mi insiste klopodis formeti ĉi tiun emon, ĉar mi antaŭsentis ke ĝi povas kuntreni longan kaj dubinde plenumeblan laboron. Temas pri la verko kiu poste nomiĝis "Poemo de Utnoa". Tiutempe ĝi estis nur embrio surbaze de ideo pri tutmonda heroo vere internacia aŭ transnacia. Kaj mi iel intuis ke mia laborado devos ampleksi proksimume dek jarojn. Tion mi sciigis iun matenon al pluraj el miaj kvar gefratoj. Kial mi ekdeziris verki pri ĉi tio? Kio pelis min? Fakte, ne eblas denove sperti ĝuste la samon kaj ofte mia memoro min perfidas, kiel mi povas konstati relegante tiamajn notojn aŭ paperojn. Sed enestis ia profunda deziro esprimi la suferojn kaj la disreviĝojn de homo, sendepende de sia nacio aŭ mondoparto. Kiel freŝa kunmotivo troviĝis la sperto ke miaj verketoj en la kataluna estis sensukcesaj, kompare kun la disvastiĝo aŭ interesveko kiun mi naive imagis. Malgraŭ miaj klopodoj, ili tiutempe ne estis eldonitaj, eĉ se ambaŭ ricevis premion aŭ honoran mencion en katalunaj konkursetoj. Eble pli multe kuninfluis kvazaŭplatona enamiĝo kaj sekvajare la forpaso de miaj gepatroj pro nekuraceblaj malsanoj.

JD: La investo de dek jaroj por fini la rakonton estas ege granda.

Dum tiuj dek jaroj kompreneble mi laboris super diversaj aferoj, ne nur pri "Poemo de Utnoa". Interalie mi faris universitatajn filologiajn studojn kvinjarajn, de 1980 ĝis 1985, kaj samtempe ĉiutage instruis la katalunan lingvon, unuavice en elementa lernejo en Lleida surbaze de provizora instruista titolo, kaj poste, kiel licenciulo, en mezlernejoj en pluraj urboj, kun la koncernaj transloĝiĝaj viv-rompetoj: Sabadell, Lleida, Tarragona, Vilafranca del Penedès, Montblanc. Paralele mi plu faris tradukojn. Ankaŭ dum tiuj jaroj mi konatiĝis kun mia nuna edzino kaj ni geedziĝis en '89, en la jaro kiam mi finis la bazan version de la poemo. En '91 ni transloĝiĝis de Vilafranca al vilaĝeto Cervià de les Garrigues. En '92 la prilaboro de la poemo estis finita kaj ĝi aperis libroforme en '93.

JD: Vi certe havis iun rezultatendon, ambicion.

La ambicio de la aŭtoro, krom la esenca sinesprimo supre menciita, estis kontribui al la komponado de novheroa epopeo por la nuntempa homaro, parte sub la instigo de la famaj versoj en la poemo "Kiom longe atendi?" de Brian Price Heywood (1910-1942): "Jarocent' dudeka enhavas forton, belon, idealon -- -- nin venu Epopeo viv-reeĥa!", kiujn mi estis leginta en la "Esperanta Antologio" de 1958, redaktita de William Auld.

JD: Mi ne scias, kiom da ekzempleroj vendiĝis, sed ĉu la eĥo en la Esperanta mondo sufiĉis aŭ malsufiĉis al vi?
Laŭdire vendiĝis ĉirkaŭ 300 ekzempleroj. Pri la legintoj, partaj aŭ plenaj, tute ne eblas diveni. La eĥo en la esperanta mondo estis pli alta ol mi atendis.

JD: Kia nun estas la retrospekto de via streĉfaro?
Ĝi estis penvalora. En 1996 aperis mia versa katalunigo de"Poemo de Utnoa" sub la titolo "La gesta d'Utnoa". Pro diversaj kialoj ĝi aperis en proza vesto, kvankam efektive la traduko estas farita en katalunaj heksametroj. Ĉi tiu traduko havis malgrandan eĥon. Tamen ĝi trafis kelkajn literaturamantojn. Antaŭ du-tri jaroj legis ĝin Mariano Martín Rodríguez, hispano kiu komprenas la katalunan lingvon, kaj li interesiĝis pri ebla aperigo de hispanlingva traduko. Nun, komence de 2016, ĉi tiu plena traduko en la hispana jam kompletiĝis, fare de Daniel Losdanes Queralt, kaj espereble ĝi eldoniĝos paralele kun la versa formo de la kataluna traduko aperinta en 1996. Laŭ mia kono kaj memoro, aliaj tamen etpartaj tradukoj ekzistas en la portugala, la itala, la bengala.

JD: Ĉu ĝi stimulis vin pluverki?
Post la versigo de la "Poemo de Utnoa" kaj de ĝia traduko katalunen, aliaj verkoj sub mia nomo estas: "La enigmo de l'ar@neo", 337-paĝa romano kiu aperis en la kataluna originalo (2000), poste en esperanta reverko (2003) kaj en la hispana (2007), ĉi-kaze en traduko de Joaquim Biendicho, kun la titolo "El enigma de Dulwig". En 2003 eldoniĝis mallonga romano miapluma "El manuscrit de Jules Verne", en la kataluna.
En 1992 "Daa-35" komencis verkon en esperanto pri la malkovra vojaĝo de Kristoforo Kolumbo. Post pluraj etapoj kaj longjaraj flank-lasoj, ĉi tiu verko suferis profundan evoluon. Laŭdire Daa-35 finis legeblan version en 2015. Ĉi-jare mi estas laboranta super katalunlingva versio. Eventuale iam aperos esperantlingva.

JD: Ĉu vi havis imitantojn?
Laŭ mia scio, ĉu en la kataluna ĉu en la esperanta medioj, "Poemo de Utnoa" ne havis rektajn imitantojn.
Indas noti ke en pluraj lingvoj troviĝas de kelkaj jardekoj kaj nuntempe verkoj similĝenraj, tio estas, ia mikso de klasikaj mitologio kaj rakonta epopeeco kune kun sciencfikcio. Ekzemple, krom la klasika "Aniara" (1953/1956), de la nobelpremiito Harry Martinson, ekzistas verkoj de Frederick Turner ("The New World", 1985, "Genesis", 1988), de Jan Křesadlo ("ἈΣΤΡΟΝΑΥΤΙΛΊΑ"/ "Hvězdoplavba", 1994), aŭ de Marly Youmans ("Thaliad", 2012).

Balkana korupteco

Kiam iu mencias koruptecon, oni kutime pensas pri altaj funkciuloj en politiko aŭ ekonomio, kiuj alŝovas unu al la alia sumojn interŝanĝe al akcepto de trokosta oferto. Tiu oferto tiam devos esti pagita de la impostpagantoj. Sed ĉu koruptado ĉiam rilatas al malhonesteco de gravuloj? Kio pri ordinaraj homoj?

Mia nove aĉetita domo en Belgrado havis elektre hejtitan centralon. Mi rimarkis, ke por elektro mi pagas malmulte: ĉirkaŭ 210 eŭrojn por sep malvarmaj monatoj, inkluzive de lumigado. Tamen ni iris al la oficejo de la elektrokompanio por informiĝi pri tiu malalteco, sed la giĉetistino diris ke kontrolado de tio ne estas tasko de ŝia fako, ni skribu leteron al la direkcio. Tiam ni rezignis pri raportado pri nia, eble ne bone funkcianta, elektromezurilo.

Ĉar ni loĝas en domo de pluraj etaĝoj kaj ne bezonas uzi la teretaĝon, ni luigas ĝin. En la kontrakto mi ne skribis aparte pri la (neglektinde malaltaj) kostoj de elektro. Sed baldaŭ post nia ensetliĝo la hejtokaldrono, malnovulo, kadukiĝis kaj mi decidis aĉeti novan hejtaparaton. Oni konsilis al mi ŝanĝi al uzado de lingopiloloj, ĉar ili ne pliigas la forcejan efikon kaj estos post longa daŭro malpli multekostaj ol elektro (surprize, jam estis malaltaj !)

Firmao liveris lignohejtilon kontraŭ 5000 eŭroj. Mi mendis 4,2 tunojn da piloloj kontraŭ 865 eŭroj, supozeble sufiĉonte por la hejtosezono. Mi ricevos ŝokon, kiam la instalisto venis kaj informis min, ke li devos fortranĉi la energikablon inter la kaldrono kaj la surstrata fostego por provizado je elektro: ruzaĵo de la antaŭa posedanto kiu ne volis pagi **altajn** kostojn por elektro kaj estis konektinta la elektrokondukilon rekte al la publika reto. Jen solvo de la enigmo de malaltaj energikostoj !

Ni estis fraŭduloj, kvankam senscie! Ĉu la luantoj kiujn ni transprenis de la domvendinto estis konsciaj pri tiu fraŭdo? Kompreneble, ili ne povis ne esti en la komploto por havi senpagan hejtadon. Ili verŝajne rigardis min, eksterlandanon, granda naivulo, ĉar mi ne implice komprenis (kaj daŭrigis) la fraŭdon al la elektrokompanio. Antaŭ ol mi ekkonsciis tiun komplicecon, mi petis

ilin kontribui al la multe pli altaj estontaj hejtokostoj. Sed la profitintaj luantoj rifuzis pagi pli. Tamen mi postulis de ili malgrandan altigon de la luprezo, kio kreis malamikan rilaton inter ni. Duonan jaron poste ili forlasis la teretaĝon, kun ŝtela kunporto de akvohejtilo, kiun mi aĉetis por ili, kompenso por la prezaltigo …..

Kiam ni ekhavis novajn luantojn, mi metis en la kontrakton artikolon pri hejtokostoj: tridek eŭroj por monato. Tion ili volonte subskribis. Sed en mia nova lando luantoj tradicie pagas por hejtado nur dum la malvarma sezono. Mi preskaŭ perforte konvinkis sinjoron luanto, ke en kontrakto 'monate' signifas ĉiun monaton, ankaŭ la somerajn. Li cedis.

Esti kondamnite lui stretan loĝejon, plagate de senlaboreco, havi malpli bonan sanstaton, ĉio tio ne favoras bonan komunikadon kaj rilaton inter malriĉuloj kaj pliprosperuloj. La mezuma salajro por plena laborposteno en Serbujo estas po ĉirkaŭ € 368 monate kaj la neta minimuma salajro estas € 1 (121 din.); ne ekzistas pago pro senlaboreco. Ĝenerala senlabor-eco altas 19%, sed 45% por junuloj.

Antaŭ nelonge malkaŝiĝis io nova. La mezurilŝranko estis de malnova tipo, ĝi devintus laŭleĝe jam esti anstataŭigita antaŭ ses jaroj. Dua ruzaĵo de la domvendinto: eĉ por la elektra kuirado kaj lumigado li pagadis per falsa mezurilo! Lokanoj avertis nin, ke ni ne sciigu la instancojn pri la mezurilŝranko, ĉar pro (ne-konscia) fraŭdo dum tri jaroj ni devos pagi grandan punsumon. Feliĉe unu el la najbaroj konis oficiston de Elektro-Distribua Kompanio, kiu estos preta private instali por ni novan mezurilaron. Li venis tri fojojn, la unuajn du fojojn ebria, la trian fojon li estis kun sia filo, kiu ankaŭ laboris ĉe EDK. Tiu sukcesis munti la novan mezurilaron.

Inter prosperaj domposedantoj kaj luantoj en balkanaj landoj kutime ekzistas malamika rilato. La domposedanto provas profiti de la ŝtato, la luantoj "forgesas" sincerecon kaj kontraktlojalecon ! Sed tiel nur en balkanaj landoj, kie cetere paperaj kontraktoj estas ne-kutimaj ?

JD

Serbaj kantoj en Esperanto

La 25-an de Januaro en la universitata biblioteko de Banjo[72] Luko, „AIS Banja Luka“ kaj Eo-Societo "La Mondo", organizis reklam-kunvenon pri la libro "Kantoj el Serbio". Ĝin prezentis Ljubiŝa Preradović, Dragica Kaŝanski, Aleksandar Durić kaj Mićo Vrhovac.

"Kantoj el Serbio" estas serba-esperanta kantaro preparita de instruistino Senka Tomić el Jagodina, Serbujo. Ŝi trovis vojon por prezenti serbajn kantojn dulingve. Ŝi aldonis popolkantojn kaj esperantigitajn serbajn poemojn.

La tria kompletigita eldono de "Kantoj el Serbio" enhavas 120 kantojn, 26 pli ol en la dua eldono. Novaĵoj konsistas el kantoj de Kosovo, Makedonujo kaj Bosnio. Ĉiuj el ili estas riĉaj en melodiaj ornamentoj kaj ofte interplektitaj kun amkantoj. En la tria eldono aperis kantoj kiel: “Emina”, “Brilu, brilu luno pala”, “Suno sekvas la lunon”, “Ludis junul’ tambureton”, “Papilioj etaj kun buntaj flugiloj”, “Banja Luka kaj viaj vilaĝoj”. Apartan valoron donas la aldonitaj klarigoj ĉe ĉiu kanto, montrante valorajn informojn pri ĝia deveno aŭ interesan detalon, ligitajn al la enhavo de la kanto.

Estas inkluditaj fotoj pri broditaĵo de Zmijanje (regiono ĉirkaŭ Banjo Luko). Tiuj broditaĵoj estas la unua elemento de Bosnio kaj Hercegovino sur la teritorio de Srpska Respubliko, kiun ĝi metis sur sia listo de Unesko kiel nemateria kultura heredaĵo.

La libro havas kulturan, pedagogian kaj edukan celojn. Laŭ recenzo de P. Kaŝanski ĝi montras parton de la serba kulturo, speciale la serban muzikon. En la antaŭparolo kaj la muziknota parto estas interesaj tekstoj por pristudado de tiu tradicio.

Niaj nuntempaj komponistoj kaj redaktoroj de elektronikaj amasinformiloj prunteprenas fremdan, ĉefe usonan kaj okcident-eŭropan muzikon. Vanaj estas hodiaŭaj plendoj de bonintencaj aŭskultantoj kaj muzike edukitaj personoj, ke *ni ne plu estas kapablaj respekti nian spiritan posedaĵon, eĉ ignoras ĝin kaj akceptas tiun de Okcidento kaj de Usono*, tiel rencenzinto Radunovića.

Mićo Vrhovac

[72] Mi uzu *banjo* por publikaj banejoj kaj la nomo de urbo, kie ili tradicie troviĝas.

Makedonujo: Viktor Galeski ne rezignacias

Junulara E-societo "Estonto" el Prilep estis fondita la 26-an de marto 1995a. Poste ĝi laboris tre aktive kaj vigle ĝis la 2004a jaro, kaj de tiu tempo restis kelkaj interesaj aferoj inter kiuj unua KoDisko pri Makedonujo kaj Prilep[73] kaj la tiea E-movado. Dua KoDisko estis vera trezoro, en ĝi estis surbendigitaj versoj de konataj makedonaj verkistoj en Esperanto. Krom tio ni eldonis kvar numerojn de nia jara almanako "Estonto", skribita dulingve, tiel ke ankaŭ makedonaj ne-esperantistoj povis ĝui ĝin. Ĉar la tiamaj gejunuloj estis naskitaj inter 1980 ĝis 1985, post ilia forlaso de Skopje kie ili plimulte studis, ni havis kelkjaran paŭzon sen iuj pli gravaj aktivaĵoj. Parto de ili akiris laborpostenon aŭ edziniĝis - kaj praktike de 2005 ni kuniĝis nur kelfoje jare - sen aktivaĵoj.

FONDINTOJ DE JUNULARA ESPERANTO-SOCIETO
"ESTONTO" EL PRILEP

ОСНОВАЧИ НА МЛАДИНСКОТО ЕСПЕРАНТСКО ДРУШТВО
"ИДНИНА" ОД ПРИЛЕП

Gordana Jankuloska

МЛАДИНСКОТО ЕСПЕРАНТСКО ДРУШТВО "ИДНИНА" ("ESTONTO") ОД ПРИЛЕП Е ФОРМИРАНО НА 26.03.1995 ГОДИНА, НАЈПРВО КАКО СОСТАВЕН ДЕЛ НА ЕСПЕРАНТСКОТО ДРУШТВО "НАПРЕДОК" А ПОТОА КАКО САМОСТОЈНО ДРУШТВО ВО КОЕ МЛАДИТЕ ЕСПЕРАНТИСТИ ОД ПРИЛЕП ЌЕ ГИ ОСТВАРУВААТ СВОИТЕ ПЛАНОВИ И АКТИВНОСТИ. ГЛАСИЛО НА МЛАДИНСКОТО ДРУШТВО "ИДНИНА" ОД ПРИЛЕП Е ГОДИШНИОТ АЛМАНАХ "ESTONTO" КОЈ ИЗЛЕГУВА ОД 1995 ДО 2001 ГОДИНА. КАКО ПОСЕБЕН ПРОЕКТ И ГОРДОСТ Е СНИМЕНИОТ КОМПАКТ ДИСК СО ПОЕЗИЈА НА МАКЕДОНСКИ ПОЕТИ НА ЕСПЕРАНТО - СНИМЕН ВО РАДИО ПРИЛЕП.

Post kiam en 2007 ni perdis niajn ĉambrojn kaj ricevis novan sidejon, sed sen elektro, akvo kaj necesejo ni povis nek labori nek daŭri kun niaj kunvenoj en la societo. Mi havas kontaktojn kun kelkaj eksmembroj de la Junulara societo, sed ili nun havas siajn

[73] 2a urbo de la lando, post ĉefurbo Skopje

problemojn kun siaj infanoj, senlaboreco, ktp - same kiel mi. Post la morto de mia patro en junio 2015 nun mi praktike estas sola en Prilep esperantisto kiu iamaniere aktive laboras por la disvastigo de Esperanto, zorgante nur pri la esperanta societo kaj ĝia riĉa heredaĵo. Pro tio estas tre peze fari kaj organizi ion rilate al Esperanto. Tutan Esperantan ekspozicion mi mem preparis, kompilis, presis kaj pagis ĉion el mia poŝo. Kelkajn tagojn antaŭe mi sendis invitojn al multaj samurbanoj kaj kelkaj ĵurnalistoj. Je la tago de ĝia solena malfermo mi sola devis prepari aferojn, meti ilin sur la murojn, organizi fotadon.

Kvankam la starto estis je la 19a horo, mi jam pretis pri ĉio du horojn pli frue, tro laca por povi organizi ion aldonan. La ekspozicio komenciĝis la 6-an de decembron kaj daŭris ĝis la 10-a, kiam mi denove sola devis ĉion preni kaj transporti en la ĉambrojn de nia societo "La Progreso".

Esperanto-ekspozicio de Viktor Galeski en Prilep, 6a–10a de decembro 2015

La lastajn 5-6 jarojn en Makedonujo nek iu grupo nek iu societo laboris kaj ekzistas, krom nia prilepa societo. Ĝi iamaniere tra-vivas jaron post jaro, antaue danke al al laboro de mia patro Metodi, nun dank' al mia intereso kaj laboro en la kadroj de miaj eblecoj. Kelkfoje ĝis nun ni komencis fari retpaĝon pri nia societo en Esperanto kaj makedona, sed sen sukceso ... lastan jaron iom helpis al ni s-anino Peny Vos, sed post la komenco ĉio ĉesis. Kelkfoje membroj de UEA proponis al mi organizi komencan E-kurson por revivigi la E-movadon en Makedonujo - sed sensukcese, ĉar en Skopje ne estas intereso pri tio. El du societoj, fervojista kaj

junulara, nun neniu ekzistas, ĉar inter 700 000 enloĝantoj oni ne sukcesas trovi dek personojn por subskribi paperon kaj registri novan E-societon. Samtempe MEL (Makedonia Esperanta Ligo) perdis sian sidejon, bibliotekon, poŝtfakon kaj adresonkaj nun formale ne ekzistas. Ankaŭ laŭ ĝia statuto ne povas esti MEL kun nur unu membro-societo "La progreso" el Prilep.
Lastajn kelkajn jarojn mi estis membro de UEA kaj fakdelegito danke al iuj personoj en UEA kaj fondaĵo Kanuto. Mi ŝatus havi kolektivan abonon al Balkana Verda Stelo. Laŭ informoj kiujn mi ricevis de s-ro Corsetti en 2014 en UEA estis fondita iu monrezervo por Makedonujo, sed mi ne scias ĉu kaj kiom da mono estis kolektita por helpi nian E-movadon.
Antaŭ kelkaj tagoj mi makedonlingve ektradukis interretan E-kurson "Kurso 4", faritan de brazilanoj. Nun restas al mi alŝuti la tradukon - por ke ĝi ekvivos inter aliaj tradukoj - por tiamaniere helpi al estontaj kursanoj kaj esperantistoj el Makedonujo.
Laŭ mi tio estas ĝis nun la plej bona afero por pli proksimiĝi Esperanton al makedonoj kiuj volus esplori kaj lerni Esperanton. Ĉar nun en Makedonujo nek ekzistas E-societoj (krom tiu en Prilep) nek kondiĉoj por organizi, instrui kaj lerni Esperanton en iuj apartaj ejoj. Poste kun bona informado, kaj preparo de iuj kunvenoj eble ni denove travivos E-movadon ĉe ni.

Viktor Galeski

68a IFEF[74]–kongreso en Varna

La bulgaraj fervojistoj-esperantistoj, tutkore invitas vin partopreni la IFEF-kongreson, kiu okazos de **21-a ĝis 28-a de majo** 2016 proksime al Varna, la mara ĉefurbo de Bulgarujo. Tio estos la kvina fojo, ke ĝi okazos en Bulgatujo. La esperantistoj, kiuj vizitis la antaŭajn kongresojn (Varna 1968, Plovdiv 1984, Plovdiv 2002 kaj Sofio 2010) memoras la agrable travivitajn tagojn.
La ĉeftemo estas „Unuigita Eŭropo bezonas Esperanton“.

[74] Internacia Federacio de Esperantistoj-Fervojistoj

Literatura Konkurso „Abritus” premiota en Razgrad

Karaj eksterlandaj kaj bulgaraj gesamideanoj! Bonvolu atenti pri nia Internacia Esperanta Literatura Konkurso „Abritus”. Ĉiujare *Esperantista Domo de Kulturo D-ro Ivan Kirĉev* en **Razgrad** organizas jam tiun konkurson por originala esperanta poezio kaj humuro.
La sendotaj verkoj devas esti komputile skribitaj kaj subskribitaj per pseŭdonimo. Ili ne devas esti publikigitaj en aliaj revuoj. La nomon kaj adreson, partoprenontoj, vi sendu bv. en aparta koverto, se vi uzos poŝton. Sed per komputilo vi sendu la verkon al dkateva@mail.bg kaj la veran nomon kun pseŭdonimo al ekra_razgrad@mail.bg. La limdato estas 31.05.2016
Nia poŝtadreso estas, ul. „Sveti Kliment” 36, ap. 1 EDK, 7200 Razgrad, Bulgarujo. La rezultojn oni anoncos kadre de nia tradicia festo EKRA (vidu ĉi-sube)
La premiitaj verkoj estos publikigitaj en *Literatura Foiro*, *Bulgara Esperantisto* kaj *Esperantista Tribuno-Razgrad*. Ni atendas senpacience kaj espere viajn novajn verkojn!

Balkana Esperantista Renkontiĝo en Razgrad

Programo, **10a-12a de junio** 2016

vendrede

8h-17h	Akceptado de gastoj kaj ilia loĝigo en hotelo “Central”
15h-17h	Ekskurso- konatiĝo kun la vidindaĵoj de nia urbo
17h- 18h30	Prezento de „Vaganto inter la steloj“ de „Ilija Petrov“
19h	Interkona vespero en restoracio

sabate

10h-13h	Konf. “Disvolviĝo kaj pureco de la Intern. Lingvo Esperanto” gvide de N. Uzunov, G. Mihalkov, Eva Bojaĝieva kaj Josip Pleadin en hotelo “Central”
16h -18h	Anonco de la rezultoj de la „Abritus“ EKRA-2016 kaj Koncerto en la salono de Filharmonio
19h	Amuza vespero en restoracio

dimanĉe

9h	Ekskurso arkeologiejo Sborjanovo, tracaj tombodomoj

Pliaj informoj de: dkateva@mail.bg kaj ivesper_ho@abv.bg;

RIFUĜINTOJ de Vesela Ljaĥova, recenzo

Vesela Ljaĥova naskiĝis en Pazarĝik, Rumanujo en 1961. Ŝi studis bulgaran filologion en Sofia universitato “Sveti Kliment Oĥridski” kaj finis en 1985. Multajn jarojn ŝi estis instruistino en Sofio. Ekde 1980 ŝi komencis verki kaj publikigi novelojn en la ĉefurba gazetaro. En 1987 Vesela Ljaĥova ricevis la premion de la literatura konkurso “Цветан Зангов”[75]. Ŝi estas aŭtoro de la beletraj libroj “Ĝis la suno”, novelaro el 1993, “Vivo-misio. Libro pri profesoro d-ro Ceko Torbov”, biografia esploro el 2001, kaj “Rifuĝintoj”, romano el 2013. Tiu ŝia unua romano atingis la finalon de la konkurso “Romano de la jaro” 2013 kaj ricevis la premion “Ĥristo Danov”[76] por beletro en 2013. Ĝi prezentis Bulgarujon dum la Internacia foiro de la libro kaj en la Eŭropa festo por la unua romano en Budapeŝto en 2014.

“Rifuĝintoj” priskribas reale historiajn eventojn: la ribelon en la distrikto Drama, en la norda Grekujo en 1941, kaj ĝian kruelan sufokon fare de la bulgara militistaro, kiu perforte okupis tiun teritorion. Kompreneble, antaŭ tio la grekaj ribelantoj faris multajn mortigojn kaj perfortojn inter la paca bulgara loĝantaro. La aŭtorino klarigas la perfortan senbulgarigon de la teritorio apud Blanka Maro en la norda Grekujo post la Dua mondmilito, la tragedian sorton de la bulgara minoritato en Grekujo ĝis la mezo de la dudeka jarcento, perfortita de ĉiuj Balkanaj registaroj - turkaj, grekaj, serbaj kaj bulgaraj.

Ordinara analfabeta maljuna virino senesperigite pensas: “Kial homo perfortas homon kaj la unua kaj la alia brutiĝas! Kia estas tiu puno, Dio mia, ĉie oni persekutas nin. Tie ni estis bulgaroj, tie ĉi nomas nin grekoj, sed aliaj opinias nin makedonoj. Nenie ni sentas nin hejme.”

“La romano enhavas la sorton de la duono de Bulgarujo” - diris la verkistino – “ĉiu dua aŭ tria bulgaro havas avon aŭ avinon, kiu rifuĝis el tiuj teritorioj, troviĝantaj nun ekster Bulgario.”

Pri tiuj ĉi historiaj eventoj ĝis nun oni silentis pro ia stranga kompreno pri bonnajbaraj landaj rilatoj. Tio estas nova temo ege aktuala ne nur en nuntempa bulgara literaturo. Vesela Ljaĥova indas gratulojn pro tio, ke ŝi tre

---

[75] Cvetan Zangov - bulgara poeto, naskita en 1933 en urbo Sliven, tragedie mortinta en 1952

[76] bulgara renesanca kleriganto literaturisto.En 1857 li fondis librovendejon kaj eldonejon, kiu ekde 1862 havas lian nomon. En 1999 Komunumo Plovdiv establis premion je lia nomo por kontribuo en literatura kulturo.

sukcese plenumis la malfacilan taskon priskribi objektive kaj senpasie tiujn eventojn, krei la bulgarajn kaj la grekajn protagonistojn en la romano kaj klarigi iliajn diversajn vidpunktojn.

Unu el la plej gravaj problemoj, kiun starigas la verkistino en la romano estas la problemo pri la regopotenco. Ĉiu registaro estas konvinkita, ke ĝi rajtas regi laŭ sia bontrovo kaj tute neglektas kaj ne zorgas pri la ordinaraj homoj. Mankas respondeco pri la sorto de la popoloj. Ofte oni faras perforton je la nomo de iaj ideoj, kaj tre ofte la politikistoj kaŝas sin malantaŭ bonaj noblaj ideoj kaj uzas la regopotencon por riĉiĝi.

Grava estas la problemo pri la elekto, kiun la bulgaroj devis fari en la norda Grekujo. Ĉu ili defendu kaj konservu sian nacian memkonscion, sed forlasu sian patran domon kaj direktu sin al nekonata necerteco, aŭ restu tie, kie loĝis iliaj geavoj, kie estas iliaj radikoj, sed risku konstante esti perfortitaj, eĉ mortigitaj?

En Bulgarujo mem ankaŭ ekstaris la problemo pri la elekto por la bulgaroj: Ĉu ili vivu trankvile, bone, obeante la registaron, sed konfesu sin makedonoj aŭ vivu en mizero, estu senlaboruloj, kaj risku esti mortigitaj kontraŭstarante la reĝimon, defendante la veron? La elekto por tiuj bulgaroj ĉiam estis ligita kun perdo de io kaj iu ege kara.

Vesela Ljaĥova atendis senpacience kaj kun emociiĝo la pritakson de la legintoj. Ja, tio estas ŝia unua romano! Feliĉe, ili aprezas alte la kvalitojn de la romano kaj la talenton de la aŭtorino. “La aprezoj de la legintoj superis miajn atendojn”, ŝi konfesis emociigite, “tio montras, ke en la nuna literatura situacio en Bulgarujo mankas similaj verkoj kaj la legantoj ege bezonas ilin.”

Fine jen kelkaj komentoj de legantoj: “La libro ege emociigas, skuas, kortuŝas”, “Jam en la komenco impresis min la sperteco de la aŭtorino, malgraŭ, ke ĝi estas ŝia unua romano”, “Ĉio laŭdinda, kion mi legis pri la romano, evidentiĝis vero. La romano ege plaĉas al mi. Mi pensas, ke ĝi trovos sian lokon en la vico de la plej gravaj klasikaj bulgaraj romanoj”, “Probable la historiistoj ne pritaksas alte similajn romanojn, sed legante ilin mi ekkonas la etoson de la epoko (la malnovaj kaj dialektaj vortoj, uzitaj de la verkistino ege helpas por tio), la interrilatojn de la homoj hejme, ekstere, inter la popoloj, inter la defendantoj de diversaj ideoj k.t.p.”, “ Delonge alia libro ne kortuŝis min tiel…Kelkajn tagojn mi legis, suferis, ploris pro la tragedia sorto de multaj homoj…. La libro estas facile legebla, mankas tedaj enuigaj priskriboj…Nenio troa, sencela, malgraŭ ĉiuj 700 paĝoj.”

Mi opinias, ke la romano donos al la legontoj pli multajn verajn historiajn sciojn ol ajna historia lernolibro, pro tio mi rekomendas ĝin al ĉiuj, kiuj interesiĝas pri historio, pasinteco kaj interrilatoj de la Balkanaj popoloj.

Dimitrinka Kateva

FRAGMENTOJ EL LA ROMANO

La vilaĝoj en la Regiono de Drama estis eniritaj de diversaj politikaj grupoj. Post kiam komenciĝis la retiriĝo de la bulgara militistaro el la regiono de Blanka Maro, ili luktis por la regopotenco, jam sen kaŝi sin kaj penetris necerteco inter la loĝantaro. Tage elasistoj[77], protektataj de la nova bulgara reĝimo en Sofio, faris paroladojn en vilaĝoj, propagandis novan sociordon, mondan landon de proletaro, en kiu ĉiuj estos egalrajtaj: grekoj, bulgaroj, turkoj, armenoj, hebreoj. Nokte amasiĝis el la mallumo rabistoj, invadis iun bulgaran domon kaj minacis la homojn, neniun lasis trankvila, kiu ne estas greko. Nek al la elasistoj la homoj kredis, nek de la aliaj ili povis sin gardi. Ju pli multiĝis la streĉo, des pli malmultaj militaj trupoj restis. La bulgara armeo retiriĝis laŭ plano kaj la militistaro havis taskon agiti la bulgarojn enmigri en Bulgarujon. Por la venintoj post 1941: klare, sed la lokaj bulgaroj estis konsternitaj. Ili sentis sin forlasitaj kaj sendefendaj. La rabistoj forportis el la domoj ĉion, kion ili vidis antaŭ la okuloj de la dommastroj, eĉ oni diris, ke en vilaĝo Plevna iu estis bruligita, ĉar li ne dirus, kie estas kaŝita lia ormono. Vera aŭ ne, plevnanoj unuaj komencis rifuĝi en Bulgarujon kaj dum pli malmulte ol unu semajno la vilaĝo senhomiĝis …………

Onidiro pri pogromoj kaj perfortoj disvastiĝis kiel nebulo, la bulgaroj influiĝis kaj la partizanaj taĉmentoj subtenis ilian timon, donante novajn argumentojn al tiuj, kiuj hezitis. Aldoniĝis la propagando, de unu flanko la greka, kiu deklaris, ke la teritorio sude de Blanka Maro estas greka, de alia flanko la bulgara, kiu ne kontraŭstaris la grekan, ĉar ĝi estis okupita pri la faligo kaj neniigo de la cara reĝimo en Bulgarujo. La niaj vilaĝanoj konsterniĝis , bulgaroj foriras kaj la fremdaj ordonas. Iuj rezignaciis, aliaj koleriĝis, sed ĉiuj hezitis kion fari…………

…………………………………………………………………….

La granda ligna pordo malfermiĝis kaj en la korton eniris alta maldika viro, dorskurbiĝinta kun blankiĝinta hararo kaj nigra nerazita vizaĝo en malnovaj eluzitaj vestoj….. Katina aliris el la ĝardeno.

- Mi nenion havas por stanado[78] – kriis ŝi kaj proksimiĝis al la stanisto. – Ĉu vi ne komprenas la bulgaran, aŭ mi parolu turklingve? – aldonis Katina vidinte, ke li ne moviĝas. Ŝi vidis la dorsosakon kaj ekkonis ĝin……

[77] elasistoj = grekaj partizanoj, anoj de la popolliberiga greka armeo

[78] tegi per stano?

- Panjo….– diris la viro kaj proksimiĝis al la dorskurba maljunulino…….
Katina restis senmova kaj senvorta, perpleksita, ĉu ŝi auskultis bone. Ŝi strečrigardis per siaj maljunaj okuloj la nekonaton. Ŝi neniam vidis tiun hararon, tiun barbon, tiun griznigran vizaĝon, tiujn profundajn okulojn. Sed tiu ĉi voĉo, tiu pura belsona voĉo, neniu havas tian, estas ĝi ununura!
- Panjo.. – ripetis la viro……..
Fulmrapide Katina konsciis ĉion: Venis Boris. Finfine li revenis hejmen! Tion ŝi atendis, tion volis, pri tio ŝi preĝis kaj petegis Dion kaj la Sanktan Triunuon - ke li revenu!.... Sed anstataŭ ĝojo ŝin amara sufero obsedis, ŝi volis kriegi, ploregi kiel ĉe nova tombo… Ĉu tiu viro estas ankoraŭ Boris, se la beleco de ŝia ido malaperis? Kion oni faris al ŝia infano, ŝi vidas ne lian helan vizaĝon, sed malbelan, turmentitan, nekonatan kaj repuŝan viron. Ĉu tio estas vero aŭ ĉu ŝia malsana cerbo naskas fantaziojn? Ĉu ŝi povas ĝoji al tiu maljunulo, redonita al ŝi kiel almozo post longaj kaj varmaj preĝoj… ?
Ŝi sentis kiel la fortoj forlasas ŝian lacan korpon….
- Dio, mi mortu, sed revenigu la alian, la antaŭan Borison - flustris Katina….
Ŝia koro ekbatis kelkfoje kaj poste silentiĝis……

Memstare lerni Esperanton en Balkanio

Ekzistas minimume tri entreprenoj, kiuj kovras preskaŭ la tutan balkanan merkaton por lernigi Esperanton per la reto.

1. senpage el la **bosna** lingvo, la **bulgara**, la **greka**, la **hungara**, la **kroata**, la **makedona**, la **rumana**, la **serba**, la **slovena** kaj la **turka** ĉe la retadreso www.goethe-verlag.com/book2/....

se vi plenigas sur la punktetoj la du majusklojn de via lingvokodo, respektive BS, BG, EL, HU, HR, MK, RO SR, SL aŭ TR. Tiam aperas tabelon de 55 lingvoj, inter kiuj ankaŭ Esperanto. Klaku sur ĝin kaj elektu inter kvar opcioj: frazaro, vortaro, elŝutu dulingvan sonaĵon (aŭdio EO ⟷ via lingvo), elŝutu unulingvan sonaĵon (EO).
Goethe-verlag ankaŭ disponigas aplikaĵon ”50 languages”, kiu estas agordebla al Androidaj telefonoj kaj tabletoj, iPhones kaj iPads, por tiuj kiuj volas lerni Esperanto mallinee (offline). La apo inkludas 30 liberajn lecionojn de la Esperanto-kursaro de libro 2. Ĉiuj testoj kaj

ludoj estas inkluditaj en la programo. La senpagaj MP3 sonaĵoj de libro 2 estas parto de tiu kurso.

2. Ekzistas reta lernolibro en www.kurso.com.br por Esperanto surbaze de jenaj lingvoj: **bulgara**, **greka**, **hungara**, **kroata**, **makedona**, **serba**, **slovena** kaj **turka**.
3. Aliajn specojn de interreta kurso, kiujn oni studas kun helpo de libervola korektanto de ekzercoj, ofertas senpage la retejo *www.lernu.net*.

Ili ekzistas sur tri niveloj: baznivelaj ("Bildoj kaj demandoj", "Ana Pana" kaj "Mi estas komencanto"), meznivela ("Ana renkontas") kaj altnivela ("Kio okazas"). Disponeblas reta vortaro. La lingvoj el kiu *www.lernu.net* instruas estas la **bulgara**, **greka**, **hungara**, **kroata**, **rumana**, **serba**, **slovena** kaj **turka**.

Kroata Esperanto-Ligo eldonas faman lernolibron, kiu sekvas la "Zagreban metodon", t.e. ĝi lernigas unue la plej ofte uzatajn vortojn en Esperanto kaj ne pezigas la kurson per esprimoj, vortoj aŭ gramatikaĵoj, kiuj ne havas utilon por la praktika parolado de komencanto. Ekzistas versioj en la bulgara, kroata, rumana, serbobosna kaj slovena lingvoj. Por la bulgara kontaktu Marianan Evlogieva (mrvpl@interpres.org), por mendi la kroatan[79] vi telefonu al 01-4617550 aŭ skribu al *esperanto@zg.t-com.hr*. La retan version vi trovu en *www.esperanto.hr/eo/index.html*. Por la rumana versio kontaktu s-ron Vochin (m.vochin@gmail.com).
La bosna versio estas eldonita en Sarajevo kaj la serbobosna en Banja Luka. La slovena versio vivis jam kvar eldonojn kaj estas mendebla ĉe Zlatko Tišljar (ztisljar@gmail.com).

Fine oni havas du retajn kursojn, per kiuj oni povas lerni Esperanton nur el la angla:
La unua kurso de http://eurotalk.com/ae/resources/learn/esperanto kostas € 39,99, laŭ la reklamo *ideala por tutkomencantoj aŭ por tiuj kiuj ĝuste konas manplenon da vortoj en Esperanto*; por komencantoj+ estas sekva kurso kontraŭ sama prezo € 39,99. Kaj fine oni havas kompreneble *Duolingo* (www.duolingo.com/), kiu furoras nun kun 300 000 enskribitoj.

[79] aŭ malnovan makedonan version kopiitan

Ekskurso en Rumanujo

lernantoj de Bukovino en la historia muzeo de Botosani, Rumanujo

Saluton, hodiaŭ la grupo de gelernantoj kiu studas la Esperanton vojaĝis en Esperanto-lando, urbo Botosani. Dum la vojaĝo ni kantis, ni vidis spektaklon de marioneta teatro “Vasilache”, ni vidis historian muzeon, ni vidis la monaĥejo “Agafton”, ni ludis kaj manĝis. Vespere ni revenis hejmo kun la espero fari alian vojaĝon en Esperanto-lando.
Ĝis la revido, viaj amikoj el Rumanio

Bodale Ionel

Kiom mirinda estas nia tero…

Kiom mirinda estas nia tero! Ĉie abundas sennombraj riĉaĵoj kaj belajoj. La rideta suno brilas gaje super ĉio kaj ĉiuj. La milda somera pluvo estas beno porla kreskaĵoj, por homoj kaj por ĉiuj estaĵoj. Eĉ la ŝtormoj kaj inundoj ludas rolon en la vivo de la tero. Kaj la glacimontoj, ĉu ili ne estas bezonataj? Se ili subite malglaciiĝus, kio do okazus? Ĉu ne ĉio estas aranĝita laŭ la diaj vortoj: “Ĉio estas tre bona”?!

Kial do la homaro ne estas feliĉa? Kio mankas al ĝi por vivi feliĉe kaj pace sur la bela tero? Eble al ĝi mankas la scio. La homaro ankoraŭ ne evoluis sufiĉe por akiri la scion pri kiel oni povas vivi feliĉe. La bestaj ecoj kaj do la licenco mortigi por manĝi ne tute malaperis el la nuntempa homaro, spite al ĝia grandega teknika kaj scienca progreso.

La homo ankoraŭ “estas lupo por homo”; uzante la mensogon, la ruzon, la perforton, ĝi ankoraŭ pretas mortigi sian proksimulon, por mem fariĝi pli forta, pli riĉa, pli feliĉa. Ĉu oni povas ŝanĝi tion? Tute ne. Nur evoluo de nia konscio povas fari tion. Kaj tio demandas de ni tempon kaj paciencon.

Feliĉe sur nia planedo vivas ne nur senkonsciaj homoj, sed ankaŭ pli evoluintaj, kiuj jam lernis pensi kaj konscii, ke ilia bono dependas de la bono de siaj proksimuloj. Per la propra agado ili strebas ŝanĝi la nunan situacion de la homaro kaj krei pli bonan mondon.

Ne estas tiel ke inter tiuj du kategorioj de vivaj estaĵoj okazas daŭra interbatalo, ĉar ambaŭ supozas, ke nur ĝi pravas. Do kiamaniere oni povas fari pacon inter la du batalantoj, aŭ kiel oni diras en popolo: “Kiel (savi?) la lupon kun la kapro kaj la brasiko”?

Estas grava feliĉo, ke la homo estas scivolema estulo. Ĝi ĉiam serĉas. Kaj tiu kiu serĉas, tiu iam trovos. Sed kion serĉas la homo? Kompreneble solvi la problemojn. Kaj dum tiu senĉesa serĉado ĝia intelekto evoluas. Paŝon? post paŝo evoluas ankaŭ ĝia sentemo, kaj aperas nova homo, kiu pensos kaj agados alimaniere ol tiu de la nuna homo.

Ekzemple, kio okazas dum niaj tagoj en iu malpli riĉa lando, en kiu la plej multaj loĝantoj suferas pro diversaj ĉiutagaj mankoj, kvankam en la lando estas multaj riĉaĵoj kaj kapablaj homoj ne mankas? Kial ĉiam oni plendas pri manko de mono, dum samtempe multaj riĉiĝas? Kiamaniere do kaj kie “malaperas” la mono?!

Por ilustri tion, permesu al mi prezenti interesan rakonton pri okazaĵo el antaŭa tempo, kiun mi aŭdis de iu amiko:

Oni diris, ke en iu mateno la gvidanto de iu citadelo estis vekata de kelkaj krioj, kiuj aŭdiĝis el la citadela placo:

“Venu al pomoj! Dolĉaj pomoj kiajn vi neniam gustumis!”

La citadelestro, iom ne tro ĝoja, leviĝinte el la lito, rigardis tra la fenestro kaj vidis fruktovendiston, kiu estis vendanta pomojn. Kaj tiu estis ĉirkaŭita de aro da klientoj.

“Tiuj pomoj devas esti ege bongustaj” pensis la gravulo, kaj dezirante kvanton da ili, li tuj alvokis sian unuan konsilanton kaj ordonis al li:

“Jen kvin oraj moneroj, iru al la placo kaj aĉetu pomojn de tiu fruktovendisto.”

La unua konsilanto alvokis la glasprizorganton kaj diris al li:

“Jen kvar oraj moneroj, iru kaj aĉetu pomojn.”
La glasprizorganto alvokis la tabloprizorganton kaj diris al li:
“Jen tri oraj moneroj, per kiuj vi devas aĉeti pomojn de tiu vendisto.”
La tabloprizorganto alvokis la unuan gardiston, donis al tiu du orajn monerojn kaj sendis lin por aĉeti pomojn. Ĉi tiu donis unu oran moneron al iu subulo, kaj tiu iris al la vendisto kaj komencis minaci lin:
“Hej, kial vi krias? Vi ĝenis nian citadelestron dormanta, kaj kiel punon por vi li ordonis al mi konfiski tutan vian ĉareton kun pomoj.”
Kaj tuj tio vere okazis.
Reveninte al sia ĉefo la subulo sin laŭdis:
“Mi faris eksterordinaran komercon. Per unu ora monero mi aĉetis duonon de la pomoj el la ĉareto de tiu vendisto.”
La unua gardisto iris al la tabloprizorgantokaj diris:
“Mi negocis kaj per la du oraj moneroj, kiujn vi donis, mi sukcesis aĉeti plenan sakon da pomoj!”
La tabloprizorganto rapide iris al la glasprizorganto: “Per tri oraj moneroj mi aĉetis saketon da pomoj.”
La glasprizorganto kaŝis duonon el la kvanto kaj poste li iris al la unua konsilanto: “Jen, tiuj kvar oraj moneroj sufiĉis nur por duonsaketo da pomoj.”
Tiam la unua konsilanto iris antaŭ la citadelestron kaj diris:
“Via Moŝto, jen, mi plenumis vian ordonon, sed kontraŭ tiuj kvin oraj moneroj mi sukcesis negoci nur kvin pomojn”.
La gravulo de la citadelo manĝante el unu pomo cerbumis:
“Hmm! Nur kvin pomojn kontraŭ kvin oraj moneroj. Tro multe, tro multe! Kajtamen tiu fruktovendisto havis aron da aĉetantoj. Tio signifas, ke la homoj vivas bone, ili havas monon. Do mi povas facile plialtigi la impostojn!”
Domaĝe tiel okazas kiam la lupoj estas gardistoj pri la ŝafoj kaj la ŝafoj senkontrole kredas la lupojn.

Moralo: Oni devas esti pli atentaj dum la elektado de la gardistoj, ĉar neniam oni povas esti certa, ke en ĝi ne kaŝiĝas lupo.

Mihai Trifoi, Rumanujo

La premio « Foto Unicef de la jaro 2015 » estis aljuĝita al la makedona fotisto EPA Georgi Licovski. La sceno estis fotita la 21-8-2015 kaj montras du plorantajn senesperajn infanojn ĉe la landlimo inter Grekijo kaj Make-donijo, ĉe la momento kiam la rifuĝintoj provas rompi barilon de la polico.